

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Postilla super Osee, Iohel, Amos, Abidiam, Ionam,
Micheam, Abacuk, Sophoniam, Aggeum, Zachariam,
Malachiam, Thobiam, Baruch cum epistola Ieremie,
Iudith, Machbeorum I. II, libros Sapiente, ...**

Nicolaus <de Lyra>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Postilla super Sophoniam

[urn:nbn:de:bsz:31-87081](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-87081)

Ardebat propheta futuram adeo ihu
e hinc nome ihu e deus dñs forti-
tudo mea educendo me sua virtu-
te pmo de babilone p qca demfer-
no iudicatu e et sic e om̄ prophete
loquens in persona ihu in babilo-
nom captiuati et in limbo de-
tenti **E**t ponet pedes meos qua-
si ceruorum quia redeuntibus de ba-
bilone dedit virtute et agilitate
gradioni et liberatis de limbo vir-
tutem egrediendi et ad celu ascen-
di **Q**uo subditur **E**t super extensa
mea deducet me victor Quia po-
pulus de babilone rediens ascendit
mudam que e tra montiosa potis-
sime quia venit in ierusalē et
ibi templu fundauit in monte mo-
na pmo esdre iij **E**t detenti in
inferno ascenderunt in celu ad vic-
tore xpo in psalmis canentem
Quia iustus rediens rediens de
babilone deu laudabat in ma et
magis in fimo pmo esdre tto
Et sancti cum xpo ascenderes
cu dñis laudibus ascenderunt in
illis sine fine perseverantes
ps lxxx iij Beati qui habitant
in domo tua domine in secula seculi
laudent te **Q**uam nos
perducit **mf**

*Explicit postilla magistri nicolai de lyra
super abacuk*

Incipit sophonias capitulum

Incipit Sophonias. Cap. i.

T

Verbum dñi propheta sopho-
nie quibus ptes diuiditur in
p̄hemiu et tractatu qui incipit
ibi congregans In p̄hemio no-
tatur sophonie status genus et
tempus Status cu dicit **Q**uedu
dñm quod factu ad sophoniam per-
hoc om̄ ostendit ipm fuisse
propheta p̄da per pmo Non ho-
luntate huana allata e aliquid
propheta sed sp̄itu sancti in sp̄itu
locuti sunt sancti dei homines et
iste status e quasi modus in
ter dea et conuē p̄tm p̄ter q̄
p̄he dicit **Q**uoniam dy participa-
tione **Q**uoniam dicit saluator illud
ps ego dixi dy estis dices

Johis p ca' illos dicit deos ad quos
 factus e' s'mo dei Secundo nota eius
 genus Cum dicit filiu' thysi i' q' et s'dm
 regulam hebraicam iste fuit q'ha co
 q' exprimitur nome' eius in p'ncipio p'phe
 tie filij sui sicut dicitur fuit isac p'o
 et idem de alijs tribus hic nominatis
 licet non h'ant corp' p'phetie Et
 sic patet q' iste sophomas non solum
 fuit p'ha sed de g'ne p'phetali quia
 pater eius avus p'p'us atamus s'm
 p'phete 3o' n'ificat' t'pus cu' dicitur
 Judicibus a'p'ie n'f' Ex quo patet q'
 iste p'ph'avit an' tempus captivitatis
 babilonice **C**ongregans hic con
 sequenter ponitur tractatus qui indu
 ab p'ces diuidi' s'q' in parte' commu
 talis et consolatoris que incipit
 ito' ca' p'ma induit quia p'mo co
 minat' peccatoribus generaliter 2o
 magis specialiter i' et extendit Cir
 ca p'mo dicit p'ha in persona d'm
 Congregans congregabo omnia a
 fanie tre et ista congregatio non
 e' ad salute' sed ad pena' q' patet ex
 fine huius partis Vbi dicit' **E**t di
 sperdam homines a fanie tre **E**t ho
 mo accipit congregatio abacuc' p'o
 toni in homo' p'bleuauit et congee
 ganit in rethe' s'ui et sic commin
 pena' g'naliter peccatoribus ad dia'
 Congregans homine' i' peccatores
 ad pena' Et quia bruta p'pter horoz
 facta q' deo comminat' q' hec pena

extendi debeat ad ipsa' cu' dicit' et
 peccus a'p' **E**t extendam hic com
 minatur peccatoribus specialiter
 Et p'mo iudeis 2o' p'p'is extraneis
 ca' 2o' p'ma diuidit in quinq' partes
 quia p'mo fit comminatio p'cedentibus 2o
 p'ncipibus 3o' vulgariis 4to' se
 occultantibus 5to' concludit' tribu
 laroms pandus partes patebunt
 p'sequedo' ista tamen diuisio no' e' sic
 p'cessa qui de p'nteria omni' partis
 ponat' ad mala sicut fit quiter in
 diuisioibus alijs p'ph'is **C**irca p'
 mu' d' imp'ona di' **E**t extendam
 man' mea super iudam ad puni
 endu' eius peccatores p'p'm et super
 omnes habitatores ier' que erat me
 tropolis iude et ibi regnabat ierem
 ydolatre magis magis erant cul
 pabiles sacerdotes qui tenebant
 illud exstirpare et d'mo cultu' in
 tendit q' d'io p'bidetur **E**t disperga
 deloto' reliquias baal a ydolatre
 cultu' et moia' editu' in p'cedentibus
 editu' dicit' custodes loci ydolatre
 q' adem tueres et allos qui adorant
 super tecta milicia' reli' a' solom
 et iunam et alias planetas tecta
 em' domoz illius tre erant pla
 na et no' i' abscondunt ydolatre
 aduudendu' et colendu' plomib' sy
 dera et iurant in machon quia
 simul cu' d'no' colebant ydola 2o
 in corp' reuocant' iurabat' p' ipa'

phomias. Ca
 d'm p'ph'ia
 ab p'ces diuidi
 tractatu' qui
 g'ne' p'ph'ie
 omne' p'ph'ie
 factu' ad p'ph'
 tendit' p'ph'
 da' p'ph'ie
 nana' all'et
 p'ph'ie p'ph'
 t' p'ph'ie de
 e' quia' p'ph'
 t' p'ph'ie p'ph'
 p'ph'ie p'ph'
 p'ph'ie p'ph'

Et qui auertunt de post tergum dñi
 eius legem et cultu dimittentes
 Sileto a facie dñi et plebitis sicut
 deiecti et confusi quia iuxta e dies
 dñi et tempus sue vnde quia p̄p̄
 uit dñs hostiam et p̄p̄m inde ad
 occisione Sanctificauit vocato
 sanctos suos In hebreo h̄c p̄p̄am
 ut Verbum em hebraice hic positu
 est equiuocū ad p̄p̄are et sancti
 ficatōe Hebrei p̄p̄am omam signi
 ficatōe et translatō nra aliam pos
 sunt etiā afa vocati dicit deo s̄p̄i
 tati et applicati ad expectatōe dñe
 iustie et isti sunt caldei Et est
 hoc est p̄p̄a pars magna cōm̄at
 p̄p̄ibus in dicit Et est iudic
 hostie dñi et occisionis peccatorū
 s̄p̄m ordm̄e dñe iustie Viscabo
 super p̄p̄es et super filios regū
 p̄p̄es em sedechie et filios eius
 fecit nabuchozar occidi et oculos
 eius erui q̄to regū ultimo Et s̄
 omes qui ondui sunt uestre p̄p̄na
 et vestibus cultu alienorū deo de
 putatis Talibus em vteban̄ sacer
 dotes iudeorū aliquado quia in dñs
 eam̄ idola colebant et predictu
 e Et iustabo super omes qui arro
 ganter ingrediantur super lumen
 ingredions domū dñi magis ad
 suam pompā quā ad dī reuēnciam
 In hebreo t̄n̄ h̄c Super omnem
 transfluentem lumen Quia aliqui

volentes sacerdotes dagon et eius
 cultores imitari qui non calcant sup
 lumen templi dagon q̄mo regū
 y Sic ingredientes templū dñi
 lumen transibant absq̄ eius calcu
 tōe Qm̄ q̄ dicitur Sa Qui comple
 uit domū dñi dī sui iniquitate et
 dolore abi tractantes negotiaciones
 et consilia ut pater ioh̄n̄s ij q̄
 h̄nt iniquitate et dolū amara
 Et est hoc e t̄na pars magna
 cōm̄at Volgatus dicit vox da
 mois a porta pistu sic nouita q̄
 respiciat mac et per illā pis
 tes inferebantur in r̄m̄ et acant
 in nūo exiit Et volutatus ar
 s̄ persona porta sibi r̄sponde
 teban nūo p̄p̄o et contritū uag
 atollibus et amonte s̄p̄m in quo cū
 templū et domus regna que elau
 debatur in nūo t̄no Trudic em
 clausura fecit salomon in r̄m̄
 et per ista ostendit q̄ t̄n̄ p̄p̄us
 ciuitatis s̄t affligendus in om̄i
 parte Volutare habitores p̄p̄e et
 r̄m̄ ut dicitur expositōes in r̄o
 muniter quod dicit p̄p̄a cogit in
 medio iudee sicut p̄p̄e p̄p̄is q̄
 p̄p̄a dicit est in medio eius Vn
 dicit e p̄p̄a p̄p̄e p̄p̄is p̄p̄alud
 p̄p̄a thaberna In hebreo h̄c ha
 maquetes et sonat p̄p̄inda in
 latino Et dicit Sa Sa gallan
 uitas que vocatur t̄n̄as nauata
 fuit p̄p̄inda eo q̄ e in d̄missiori

loro uide Continuit omnes q̄tus tana-
an r. uideoy sine uidee quia d̄ h̄tāmit
tananci an filios isrl' et quia filii is-
rahel imitabant mores thānānāoy
Disperit omnes in uoluiti argento
r. plem diuitijs male acquisitis qui
in uoluit homines peccatis Sedm
illud thi cy Qui uolunt diuites fia-
madunt in laqueū et temptatōne dyā
et desidia multar' ¶ Et est her q̄t
quāta pars in qua q̄hā committit
latenabus dicens Strutabor arhm in
lucernis quia capta ciuitate caldei
tum h̄māribus querebant abscondi-
tas in locis sub tēnāis et obscuris
et uisitabo in fēdo pena super uros
de fros in fēbus suis r. obstatos
in peccatis suis qui dicit in cordibus
suis male sentiendo Non faciet h̄m
dn̄e suis mltōribus et non faciet ma-
le suis contemptibus Ceciderunt
in errore alloz qui dicit dei prouide-
ria nā extendi ad her in fēdo r.
quoy persona dicit rob xxii Circa
cardines teli porambulat nec m̄ā
considat Et est fortitudo corp r. di-
tie corp r. in iheros h̄i substanti-
na corp in d̄reptione caldeis et d̄ay
corp in deserto habitaculis eoy
oculis uel captiuatis nō p̄dit et ad-
ficabunt domos ¶ Inq̄ta est
her q̄t pars quinta in qua concludit
pondus tribulacōis in m̄m̄oy t̄d̄i
¶ Inq̄ta ē dies d̄m magnus magnitu-
dn̄e sue r̄ndite Vox d̄i d̄m a-
mani quia omnes clamabunt pre
amaritudine et angustia tribulabit

ubi fortis et multo magis alij dies
 illa dies are r. dei r̄ndite Dies
tribulacōis extius et angustie in
tius Dies calamitatis r. luctus
et misere r. inq̄libet homi defectus
Dies tenebray et caliginis q̄ dicit
tanta est tribulacō q̄ nulla pars ui-
de locū fugiendi seu abscondendi se
Dies tibe et dangois caldeos ad
bellū matancis et super angulos
exelpe r. turres exelpe que p̄let
se in muroy angulis et ambulabit
ut cor. r. m̄dentes in p̄dibus r̄ndi-
q̄ sicut totus ambulans cadit in
foeam et inq̄ngit in lapidem et
p̄dit causa quā d̄m peccant
multiplicat ut patet p̄ supradicta
¶ Effundet sanguis eoy sicut h̄m
r. ita q̄ tanta est opta sanguie ¶
corp̄a eoy sicut sterora r. d̄mit-
tent in sepulta in agne zeli eius
r. r̄ndite d̄i Deuorabit om̄s t̄m
s̄ iudee de qua loquit q̄hā cap.
¶ Aduenite ¶ II.
Postquā q̄hā committit
ē iudeis h̄ic consequet
committit extraneis et diuidit
indius p̄tes quia p̄mo q̄m̄at se
addicta ¶ ¶ exequit d̄renda r. quā
gaza Circa p̄m̄ post cōm̄tāne
ca° p̄d̄t̄i positam induat p̄m̄s̄u
ad penitētia ut euadat pena cōm̄tā
Dies Comuente p̄ n̄uitia dilectoy
tangregam̄i in locū d̄m̄i r̄ndis ad m̄
pet̄ndū p̄t̄oy r̄oy r̄m̄i s̄lone
gens non amabilis r. r̄d̄o odibilis

ppter pccatorum multiplicacione prius
 quam pariat uisio. Antequa pena in
 ostensa reuelacione dicitur super uos
 ueniat in effectu quasi puluonem tran-
 sicut diem. Ista litta apud hebreos
 dicitur decurtata quia ad eum intellectum
 oportet supple aliqua et continuat
 sic pcedit litta prius quam pariat
 uisio. Pena preuisa tollat uos de terra
 ista sicut uolentes sicut tollit uentus
 puluonem et sic sol suo uelocitate transiit
 sicut diem antequa ueniat super
 uos ara furoris dicitur. Pena sue om-
 nite. Antequa ueniat super uos
 dies indignacionis eius. Repetio e
 eiusdem sentencie ad maiore asser-
 tione et sic e in hebreo ppter aliq
 male congrue trahetes apud q non
 sit detexti. Quicite dicitur omne man-
 suete tice ut p uiam iusticia et oio
 non dicitur parat a pena communita
 Sicut genes xviii. Dicit dicitur se
 uelle parat tati ciuitati sodomor
 p dorem iustis si abi in uenient
 Quicite iustis ut a apud deo conse-
 derando eius iusticia et mansuetu-
 dine q dicit sicut communit e pena
 peccatoribus ex sua iusticia sic parat
 parat peccatoribus ex sua mansuetu-
 dia. Quia Gaza hit conter
 pph. d. exequuntur dicenda extraneis
 communito pmo philisteis. Qmo
 abicis et amonitis a audiu. Qo ethi-
 opibus et assiriis ubi sed et uos
 Circa pmo dicit quia Gaza destruc-
 ta erat q dicit ppter hoc momu

ad penitenciam quia terra philistinor
 que e vna fortior destruet ppter su
 obstinacione impetis et expulit heroniam
 quatuor ciuitate pncipalia et con-
 tati pmo communitur dicens. Requie-
 scite sicut dicitur in ier. pccator tice si
 tam. Terra em philistinor sicut
 supra mac medietatem. Veditur
 om super uos thanaan quia erat
 vna pars regnor thanaan ut
 pater in libro ioseph. Et ait sicut dicitur
 maus a. tra philistinor. Requies
 pastor qui destruit ciuitates
 et habitaculis euerit tra remanebit
 uicula et sic solus pastus apta.
 Et ait sicut dicitur quia remansit
 de domo iuda ut. uenietes de ba-
 bilonie u pastus aiala sua ad ue-
 stium requiescet in animalibus suis
 meculis quia iustabit eis dicitur libe-
 rando de captiuitate babilonica por-
 tyre. **Q**uid uis hit conter commu-
 moditis et amonitis dicitur in
 pna dei. Audiu obprobrii moab.
 Dicit hit. Ra Sa. Quod tu uide
 ducuntur in babilone captiui ge-
 metes et flentes moabite et amo-
 nite per quos terram ducunt. De-
 risorie eis ducunt quia lugetis
 et tristam quia lugetis et trista-
 m. quia ad terram uestram ducem. Qm
 em natus fuit abraham pater ur
 genes xi. Et magnificati sunt sup
 tinos eoz quia uideb. in captiuita-
 tem ductis moabite et amonite
 occupant partem tice con. Et

mami suam notando mala que se-
rit alijs regnis **cap. m.**

Ad provocatorem heretice et p[ro]p[ri]e
principalis que e[st] ap[osto]lus ap[osto]l[us]
consolatoria et exponit aliq[ua]
consolacione istam p[ro]ditiu[m] decap[ro]p[ri]u[m]
tate babilonica sed aliqua ponit hic
que no[n] evidenti hinc intellectui conso-
na ut videbit[ur] p[ro]sequendo p[ro]p[ri]e q[ui] in
videtur sine p[ro]vidio q[ui] istud sit re-
fendit ad consolator[um] facta vel fienda
per x[ristu]m Sciendum tamen q[uo]d licet
adventus x[risti] non fuit omnib[us] consola-
bilis q[ui]ntu[m] e[st] de se factus e[st] tamen
tristabilis pluribus uideor[um] p[ro]fusa
incredulitate Et no[n] p[ro]p[ri]e tam m[er]itu-
as p[ro]p[ri]e dicit Quia p[ri]mo ponit m[er]itu-
dino[rum] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e 2o credentiu[m] con-
solato[rum] 3o quia tunc reddam[ur] p[ro]p[ri]e
m[er]ituas quia p[ri]mo m[er]itatur m[er]itu-
ditas uideor[um] 2o finalis conclusio
cor[um] i[n] d[omi]ni p[ro]p[ri]e ad hunc m[er]ituas
quia p[ri]mo m[er]itatur culpa 2o subdi-
pena i[n] d[omi]ni iustis ¶ Circa p[ri]m[um] de
provocatore et redempta civitas co-
luba ista civitas intelligit[ur] actum
p[ro]p[ri]e om[n]es expositores hebraicos
et latinos que dicitur provocare
d[omi]ne p[ro]p[ri]e malicia sacerdotu[m] et
scribar[um] contra x[ristu]m in surgentiu[m] et
redempta q[ui]ntu[m] ad bonos p[ro]p[ri]e x[risti] adve-
ntu[m] et coluba p[ro]p[ri]e simplices qui impe-
tendo morte[m] x[risti] fuisse decepti p[ro]p[ri]e
sacerdotes q[ui] x[ristu]m Non audierit vo-
tem x[risti] p[ro]p[ri]e predicantis et non suscepit

disciplinam recedendo Quidno no[n]
e[st] confisa sed magis an hominibus Quid
dicitur xi Consenserunt consilio capite
de morte x[risti] ne veniret romani
et tollerent locu[m] et gente[m] Quid
fuit f[aci]m Non quinquavit p[ro]p[ri]e
imitacione sed se magis elongavit
p[ro]p[ri]e eius in medio eius q[ui] leo-
nes i[n] p[ro]p[ri]e em uideor[um] tunc per
sacerdotes regeratur et p[ro]p[ri]e hor-
rit erant p[ro]p[ri]e et p[ro]p[ri]e qui dicit[ur]
hic leones rugientes p[ro]p[ri]e delicia-
tam contra x[ristu]m et lupi erga p[ro]p[ri]e
tunc bona partim violentia partim
fraudulencia rapiabant quia valde
audi et cupidi erant ut patent
evangelio Et iosephus hoc declarat
multipliciter libro de iudaico bello p[ro]p[ri]e
phete eius v[er]sam sicut patet deca-
p[ro]p[ri]e qui p[ro]p[ri]e a morte x[risti] q[ui]
h[ab]et q[ui] et tamen fuit pessimus et
infidelis licet em p[ro]p[ri]e sua vel
fuit tamen hanc non intellexit ut
i[n] declaratur Sacerdotes eius pol-
luerunt f[aci]m i[n] legem et temple[m] q[ui]
legem dei imitant[ur] p[ro]p[ri]e traditio[n]es
suas ant[er] et temple[m] pollunt
p[ro]p[ri]e mittendo et faciendo secularis
negociationes q[ui]ntu[m] y[er]u[m] et tunc tam
h[ab]et amara mendacia et dolositate[m]
¶ Quid iustus hic q[ui]ntu[m] ponit
debita pena t[ame]n quia p[ri]mo ponit
x[risti] iustia ex qua p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e ista
cu[m] dicitur d[omi]ne iustus in medio
eius a d[omi]ne aliud x[risti] qui fuit

In medio populi no solu dimitate
 sed assumpta hūmilitate Non fecit
 iniquitatem in persona quā nec
 dimittet impietatem in alia mac
 mac a celester dabit iudiciū suū
 a punitionē suā contra ciuitatem
 et p̄lm̄ incredula gl̄ii sc̄do anno
 a passione q̄ p̄ romanos fuit accu
 satione destructa et p̄lm̄ macdulo
 partim occisus ē partim captiuat̄
 in luce quia punio ista toto orbi
 fuit manifesta q̄ testuit autem
 iniquus a p̄lm̄ incredulus con
 fusione sibi conuicta p̄uortet
 quia si p̄m̄isset disperdidit gentes
 deudea et dissipati sunt anguli
 eorū a p̄ncipes quibus adherabant
 sicut p̄uictes angulo Vel quia tota
 terra iudee fuit destructa p̄ romanos
 usq̄ ad exinos eius angulos i de
 fertas feci uias eorū p̄lm̄ uide cap
 tuat̄ Dixi hic consequent̄ p̄m̄
 iudeorū finalis conuictio Quia hor re
 monetur dubitatio Veritatem
 Circa p̄m̄ dicit **Quia timelns**
 timorē filiāli s̄p̄ncies disciplina
 s̄p̄m̄ detecta p̄ onoth etheliam
 salutate antep̄ Non p̄bit h̄ra
 rulu eius a h̄ntaculu beatorū non
 tolletur a conuictis q̄pter omnia in
 quibus iustitiam am̄ a p̄ter longa
 captiuitatem quā m̄dixi super
 gentem iudaica ex qua iudebat to
 talit̄ adeo reprobata **Veritatem**
 hic remouet dubiū possz

om̄ aliquis crede quia iudei cont
 gnaliter ad xpm̄ conuicti tpe sue p
 dicationis Quid hor remouet ostendeb
 q̄ est ita sine m̄d̄r **Quia** antellm̄
 sciendū q̄ sc̄dm̄ gl̄om̄ super illud mā
 ci x̄ij hic est heres p̄ncipes sacer
 dotū cognouit alim̄ nazareni esse
 cristū Sed quia p̄m̄a manifeste pre
 dituit contra eorū uiciā in iudiciū
 et odiū concepit contra ap̄m̄ q̄pter
 q̄ cognitō p̄cedens fuit subuersa
 et exortio sacerdotū fuit causa p̄trea
 rationis aliorū et ex hoc conuictio gnalis
 iudeorū ē dilata et gentilitas ad fide
 uocata **Quia** dicit ap̄lm̄ **Non** re
 ritas contigit in q̄t̄ donec plenti
 do gentiū intret et **Et** hoc ē q̄
 dicit hic **Veritatem** dilucido a tpe
 p̄dicationis q̄ q̄ p̄m̄ dilucido
 supra cōse cū **Quasi** dilucido p
 paratus ē excessus **Et** **Surgentes**
 s̄z iudei contra xpm̄ corruerūt
 om̄es cogitationes suas a cogitacōes
 quas habent de xpo **Quia** p̄ter ex
 p̄ta me a expectabis manens in
 tua rectate **Indie** resurrectionis
 mee infuturū a usq̄ que sine m̄d̄i
 In quo resurgent mortui quedi
 hic resurrexerit d̄m̄ quia sit d̄tute
 d̄m̄ quia iudiciū meū sup̄le finale
 Ut congregem gentes gnalis et
 effundam super eos indignatōz
 mea q̄ intelligit q̄ntū ad malos
 qui erant in maiō m̄d̄i **Toti**
 aut amaiōi p̄re denonm̄at **Quia**

igne zeli mei et zelo meo accensus
 Deuorabitur omnis terra. Iste erit
 ignis conflagrationis precedentis
 dicitur quia tunc a tempore prece-
 ti iudicii antixpo interferto redda-
 ptus labium electi quia omnes confi-
 tebuntur xpm. Ut inuocent omnes
 nome dñi. sicut xpi et seruiant
 ei humiles como et uocantur a pmo
 et q' hoc intelligit de xpo sicut
 doctores antiquos hebreos patet
 per glossam supra qm' xlii. vbi al-
 legatur hoc scriptura sic scriptum e
 tur comitant super ptos labium e-
 lecti ad inuocandū nome dñi et
 ad colendū eū humis como. Et se-
 quitur exponendo nō e aut dñi
 nome dñi nisi uocatus et ad
 colendū eū humis como quia cū
 pncipatus eius super humos eius
 ultra flumina ethiopic et omnes
 gentes qm' tunc longinque de
 uoce credent xps et seruiant
Indicella post anteparationez
 incredulorū iudeorū hinc conterpo
 consolatio credentū qui aduentū
 xpi fuit pauci compatiue ut pre-
 dictū e cum dicitur. Indicella hoc
 non refertur ad litani in mediate
 pcedere sed ad illud quod supra
 dictū e de tempore predicatōis xpi
 in quo pncipes iudeorū fuit p-
 dicto nō exetati et consequet
 multitudo pti appti nō et alij
 credentes illucati de quibus dicitur

hic. Non confundas super admi-
 rationibus tuis et p'ctis precibus
 per xpi passionē totaliter delectis
 quia tūc auferam domedō tui
 magniloquos et pncipes sacerdo-
 tu et scribas superbas qui mol-
 tionem mortis xpi simul ad pto
 eis ad hente fuit destructi per
 romanos. Et non adices exaltū
 et superbe delecti. In monte sancto
 mea et in monte syon ubi cur-
 complū qd' fuit p romanos de-
 structū et an' eius destructoz gla-
 bant iudei de xpo. Et relinquit
 in medio tui populi pauperes
 aptos et fideles alios contempto-
 res tēon xpi et sperabunt in no-
 me dñi non in potentia mudi
 ut patet in actibus aplos implū-
 bus laudat. Non facient iniquitate
 res quia ualde mude et iuste ui-
 uebant in pmitua ecclia quonā
 xpi pastent aptos doctrina et
 babunt in unitate eccliasia et
 nō eū qui excreat tēore deiectē
 fide vera et quia multi cor nō
 timebant tormēta. Tō subdit
 lauda filia syon et etia militas
 et. Repetio e eiusde sine ad ma-
 rore et p'essione. Abstulit dñs
 iudiciū tui et pena p'cto ad
 fluctam qm' ad descendū in in-
 fernū anectit in imros tuos re-
 p'mendo potentia demonū. Rex

ipse dñs s̄ alius xp̄us q̄ modo
 tui s̄dm̄ q̄ d̄r̄ q̄r̄ ultimo care ego
 vobiscū s̄m̄ omnibus diebus et hoc
 per ap̄t̄os et alios predicator̄es
 confortando fideles in firmiores
 usq̄ ad consumationē sc̄culi q̄m
 die illa dicit ar̄lm̄ a. c̄c̄te militat̄
 que nōm̄c ar̄lm̄ designat̄ ysaie
 ij et hoc per ap̄t̄os et alios predi-
 catores confortando fideles in fir-
 miores Noli timē a persecutoribz
 iudeoz et tirānoz Non dissoluat
 manus tue te retrahendo abano
 ope Dñs deus tuus s̄ alius xp̄s
 in medio tui sicut aam̄ exp̄onit̄ e
 q̄p̄e saluabit te q̄mpressus gaudebu-
 super te p̄pter perseverantia in fide
 s̄lebit s̄ peccata p̄cedit̄ migas a
 hominē xp̄ianos qui a lege recesserūt
 a fide xp̄i et devotōe decreta persi-
 terdotes et scribas ut p̄cedit̄ e con-
 gregabo ad fidem xp̄i reducendo Dñ
 p̄dicante petro sic reducti sunt ex
 illis tria milia die c̄c̄na ar̄t̄ij et
 alia quāz milia h̄ct̄i iiii quā ex
 te erant a domo p̄destinator̄
 ad fidem q̄t̄ non ultra h̄c̄as
 super eis d̄b̄p̄t̄u. s̄ sue infidelit̄
 Ecce ego interficam om̄es qui
 affligunt te p̄mittua em̄ c̄c̄na
 fuit valde afflicta in iudicis in
 persecutorē que facta ē sub stepha-
 no dictu c̄c̄m̄ Et illi om̄es sunt
 interfecti p̄ romanos vel in ser-
 vitutem reducti p̄ captivitate

que fuitus ē mors am̄lis Et sal-
 uabo claudicantē in persecutorē em̄
 stephano credentes pro maiōi p̄te
 dispersi fuerūt p̄ regiones apostolis
 in relin̄ remanētibus qui erant
 fortiores et sic etnā uidebat̄ quod
 am̄o claudicat̄ in debiliore parte
Et eam que eiccta fuit p̄ disper-
 sione p̄cedit̄m congregabo in v
 mitate calitatis Vel quā post de-
 structionē ar̄lm̄ p̄ortu h̄clius a-
 deriamis eam redificauit et xp̄ianis
 h̄ct̄e concessit Et sic multi de xp̄i-
 anis qui erant dispersi per regio-
 nes ibi sunt ar̄m̄ congregati Et
 ponam eos in laudem q̄ maxime
 fuit impletu t̄p̄o constantini et ar̄
 q̄nam t̄ra confusiois cor̄p̄ a vbi
 prius erant confusi quia an̄ repu-
 tabant̄ malefici et sacrilegi ut pat̄
 ex gestis ap̄t̄os et martir̄ q̄mp̄e
 illo quo adducam̄ vos de lonē or̄il-
 tis ad publicū sicut patet de sancto
 Siluestro et multis alijs latentibz
 p̄pter rationem persecutoris qui per
 constantinū et alios p̄ncipes sunt
 asscurati et valde exaltati **C**um
 comites captivitate vram p̄us
 em̄alli qui deprehendebant̄ tamq̄
 xp̄ianis occidebant̄ uel dampnabant̄
 sicut captivi ad fodendam arenā
 et alia opa p̄uilia et dura ut
 patet ex gestis multoz martir̄
Dicit dñs qui ē ope v̄tas et
 regnat in secula seculoz

**Explicit postilla magistri nicolai de ly
ra super prophetam sophonie
Incipit postilla super aggeum prophetam
primi Sequitur**

**Incipit postilla super Aggeum
prophetam. Capitulum. 1.**

In anno secundo. Incipit propheta
aggei que in duas partes dividit
scilicet in prophetiam et tractatum qui in
cipit. Hoc dicit propheta uero
ponitur primo tempore huius prophete
cum dicitur. In anno secundo scilicet dario
regis. Secundum nos septuaginta et ii an-
tiquitatis iudaice. Iste darius fuit
filius ystasib et fuit amicus zo-
robabel et fauorabilis iudeis

ut patet primo ordine sexto et hoc
maxime fuit uerbum iosephus quod
anquam promouetur ad regnum per-
fatu fecit. Vnde quod si contigerit cum
sit promoueri faceret templum in
iherosalem edificari et in iherosalem de
ferri. Secundum uero Rasha. Iste da-
rius filius astueri regis et hester
regine et sic fuit fauorabilis iu-
deis ratione matris sue que fuit iu-
dea et istud uero dicitur. Vnde in
probabilibus sicut de dario diffinitus
super primo capitulum libri hester in
secundo articulo dicitur aggeus propheta
post reditum captiuitatis babilonie
quonia uerba si in duo sunt reg-
nauit post tyrum. Unde una
mensis prima die mensis como
loquendi quo dicitur in primo et
factum est uespere et mane diebus
et primus. Quod ponitur nomen prophete
cum dicitur factum est uerbum domini in
manu aggei et per apertum aggeum factum
qua per dei minister. Iste est enim magister
loquendi hebraicus. Per etiam dicitur
in hoc exprimitur domus prophete dario
aggei per similitudinem domus corporalis
quod ponitur in manu recipientis
Quod ponitur quibus propheta in dicitur
Ad zorobabel filium salathiel et sic
iste zorobabel fuit nepos ieremiam
et primo que eulmoradach leuauit
de terris et posuit tronum eius super
tronum regum qui erant in eo in
babilone quia regis ultimo dicitur
iuda eorum erat detribu iuda et

8